

Waszakowa, Krystyna

Jubileusz 80-lecia Profosor Jadwigi Puzyniny

Etnolingwistyka 22, 251-253

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

JUBILEUSZ 80-LECIA
PROFESOR JADWIGI PUZYNYNY

80-lecie Profesor Jadwigi Puzyniny uczczono w Warszawie w dniach 3–5 marca 2008 r. ogólnopolską konferencją *Słowo – człowiek – świat*, która odbyła się na Uniwersytecie Warszawskim.¹ Słowo powitalne wygłosiła prof. Katarzyna Chałasińska-Macukow, rektor UW, która wręczyła Jubilatce medal Uniwersytetu Warszawskiego w dowód zasług dla warszawskiej Alma Mater. W kolejności głos zabierali przewodniczący Komitetu Językoznawstwa PAN prof. Maciej Grochowski, dziekan Wydziału Polonistyki prof. Stanisław Dubisz i dyrektor Instytutu Języka Polskiego prof. Andrzej Markowski. Jako ostatni w ceremonii powitań wystąpił prof. Stefan Sawicki, założyciel i wieloletni kierownik Zakładu (obecnie Instytutu) Badań nad Twórczością Cypriana Norwida KUL, który po przywołaniu osiągnięć Jubilatki na polu norwidologii odznaczył ją medalem Fundacji Norwidowskiej „Za zasługi w upowszechnianiu twórczości Cypriana Norwida”.

Pierwszego dnia odbyły się dwie sesje panelowe. Najpierw zaproszeni do dyskusji badacze reprezentujący różne nurty polskiego językoznawstwa i nauki o literaturze odpowiadali na zaproponowane przez Jubilatkę pytania

dotyczące różnych aspektów pracy naukowo-badawczej, osobistych motywacji uprawiania wybranej dyscypliny, dokonywanych wyborów metodologicznych, oceny poszczególnych teorii i nurtów w badaniach języka i literatury oraz wzajemnych relacji między obu dyscyplinami, a także perspektyw ich rozwoju. Udział w tej części spotkania wzięli językoznawcy: Irena Bajerowa, Jerzy Bartmiński, Leszek Bednarczuk, Andrzej Bogusławski, Aleksandra Cieślikowa, Stanisław Dubisz, Renata Grzegorzczkowska, Andrzej Markowski, Zygmunt Saloni, Helena Synowiec i Ryszard Tokarski. Zakres i różnorodność ich wypowiedzi w jakimś stopniu przybliżają tytuły, jakimi opatrzyli swoje wystąpienia (zostaną one zamieszczone w przygotowywanym tomie)²: „A mnie zaciekało życie języka...”, „Co w pracy językoznawcy jest najważniejsze?”, „Językoznawstwo polskie i językoznawstwo ogólne”, „Opisy reguł tak mi zaimponowały...”, „Czy wokół nazw własnych skupiają się i scalają jednostki sensu?”, „Jakie pozytywki płyną z pracy nad językiem, szczególnie w ujęciu strukturalistycznym?”, „Język jako forma poznania świata i narzędzie myślenia?”, „Porządny opis języka powinien pomagać w jego uczeniu”, „O przydatności badań nad językiem dzieci i młodzieży w dydaktyce”, „O tradycji w badaniach semantycznych – subiektywnie”.

W drugiej sesji uwaga uczestników panelu koncentrowała się na języku artystycz-

¹ Przy tej okazji godzi się wspomnieć o dwu wcześniejszych jubileuszach profesor Jadwigi Puzyniny: 70-lecia i 50-lecia pracy na Uniwersytecie Warszawskim. Ich śladem są dedykowane jej publikacje, na które złożyły się prace przyjaciół, kolegów i uczniów Jubilatki. Są to: wydany w 1998 roku tom XLIII „Prac Filologicznych” (zawierający 61 artykułów) oraz numer 400 „Przeglądu Humanistycznego” z 2007 roku (prace 24 autorów). W publikacjach tych zamieszczona została licząca ponad 350 pozycji bibliografia prac Jubilatki: obejmująca lata 1951–1998 (w „Pracach Filologicznych”) i 1998–2005 (w „Przeglądzie Humanistycznym”).

² Wygłoszone podczas konferencji wypowiedzi uczestników obu paneli oraz referentów zostały opublikowane w tomie *Słowo – człowiek – świat*, pod red. Jolanty Chojak, Tomasza Korpysza i Krystyny Waszakowej (Warszawa 2010).

nym i idiolektach pisarzy. Do tej części obrad zaproszeni zostali głównie badacze literatur: Józef Fert, Michał Głowiński, Grażyna Halkiewicz-Sojak, Mieczysław Ingłot, Stanisław Kozłowski, Alina Nowicka-Jeżowa, Stefan Sawicki, oraz lingwiści w sposób szczególnie zainteresowani sprawami języka artystycznego: Teresa Dobrzyńska i Anna Pajdzińska. Na podejmowane tematy i charakter wystąpień wskazują ich tytuły: „*Nie miecz nie tarcz bronią...*” poezji. Na marginesie pewnej parafrazy *Język-ojczystego*”, „Jakiego językoznawstwa potrzebuje poeta?”, „Dlaczego Norwid?”, „Uwagi nad językiem”, „W trosce o język polskich przekładów biblijnych”, „Interpretacja poezji epok dawnych – konteksty epistemologiczne i interdyscyplinarne”, „Literatura jest sztuką językowej ewokacji”, „Kilka uwag o roli metafory w badaniach języka i tekstów artystycznych”, „Językoznawca w świecie literatury”.

Drugi dzień konferencji miał zgoła inną strukturę, składał się z trzech sesji: „Język Norwida i innych pisarzy”, „Aksjologia w języku” oraz „Semantyczno-pragmatyczna analiza słownictwa i wypowiedzi”. Wszystkie trzy tematy silnie wiążą się z zainteresowaniami naukowymi Jubilatki, rozwijanymi na różnych etapach jej życia naukowego. Jednakże nie chronologia stała się wyznacznikiem takiego ustrukturalizowania przestrzeni badawczych, ale wyrazistość tych właśnie obszarów zainteresowań Profesor Jadwigi Puzyniny. Na terenach tych dane było jej spotkać badaczy idących już po tej drodze, na którą ona z czasem weszła. Z czasem po ścieżkach przez nią wytyczonych zaczęli podążać jej uczniowie. I jedni, i drudzy wystąpili teraz w roli referentów. Bogactwo tematów zamkniętych w syntetycznych tytułach owych sesji uświadamia z jednej strony zakres horyzontów badawczych Jubilatki, z drugiej zaś ogrom jej pasji poznawczej, przekraczającej granice dyscyplin, poszukującej prawdy również na terenach pozajęzykoznawczych.

W sesji „Język Norwida i innych pisarzy” wspólną przestrzeń tworzyły językoznawstwo, poetyka i nauka o literaturze. Przedmiotem refleksji referentów: Piotra Chlebowskiego, Jolanty Chojak, ks. Antoniego Dunajskiego, Tomasza Korpysza, Jolanty Kowalewskiej-Dą-

browskiej, Anny Kozłowskiej, Jacka Leociaka oraz Wojciecha Kudyby był język poetycki: Cypriana Norwida, Ernesta Brylla, Anny Kamińskiej, Jana Twardowskiego, Karola Wojtyły i Wojciecha Wencła, a także językowy obraz świata, jaki wyłania się z tekstów Janusza Korczaka.

Referaty wygłoszone w czasie drugiej sesji „Aksjologia w języku” dotyczyły wartościowania oglądanego z różnorodnych perspektyw. Jedne dotyczyły pojęć przywoływanych przez paralelne leksemę w różnych językach (np. w polskim i niemieckim albo rosyjskim i ukraińskim w zestawieniu z polszczyzną), ujmowanych w aspekcie kulturowym. W innych mowa była tylko o polskich wyrażeniach (słowach i frazeologizmach) przynależnych do różnych stylistycznie typów wypowiedzi i na różnych ich poziomach niosących nacechowanie aksjologiczne. Przedmiotem rozważań były m.in. wyrazy: *kariera* (w wypowiedziach uczniów szkół średnich), *mistrz* (w języku polskim i rosyjskim), *wartość* (w języku ekonomicznym), predykat *wierzyć, że*, biblizm *głupi przed Chrystusem*. W roli referentów na tej sesji wystąpili językoznawcy: Aleksiej Judin, Małgorzata Karwatowska, Alicja Nagórko, Joanna Sobczykowa, Piotr Sobotka, Dorota Zdunkiewicz-Jedynek oraz ekonomista Tomasz Żylicz.

Ostatnia sesja zgodnie z tym, co zapowiadał jej tytuł, „Semantyczno-pragmatyczna analiza słownictwa i wypowiedzi”, miała charakter ściśle językoznawczy. I zakres omawianych zagadnień, i typy metodologii okazały się bardzo zróżnicowane. Dominowały zagadnienia współczesne. Wyjątek stanowił referat Krystyny Kleszczowej na temat staropolskiego kłamstwa. Semantyki współczesnej polszczyzny dotyczyły wypowiedzi: o predykatywnym *zaufaniu* (przygotowana wspólnie przez Zofię Zaron i Katarzynę Drózdź-Łuszczak), o wyrażeniach meta-predykatywnych: *dostownie* (Magdaleny Danielewiczowej), a także o partykule *w ogóle* i identyfikacyjnym intensyfikatorze (Macieja Grochowskiego). Tematyka składniowa znalazła wyraz w dwóch referatach: Marka Świdzińskiego o konstrukcjach pytań zależnych oraz Romualda Huszczy o konstrukcjach podmiotocentrycznych i tematocentrycznych. Dwa wy-

stąpienia poświęcone były współcześnie ogłdanym i interpretowanym struktorem słowotwórczym: o zrostach mówiła Hanna Jadacka, o compositach – Krystyna Waszakowa.

Konferencja *Słowo – człowiek – świat* okazała się niewątpliwie ważnym wydarzeniem naukowym. Zorganizowana w celu uczczenia jubi-

leuszu Profesor Jadwigi Puzyniny, poruszyła nie tylko środowisko warszawskie – terytorialnie Jej najbliższe. Stała się przestrzenią dobrego, wielowymiarowego spotkania osób w różny sposób związanych z Jubilatką.

Krystyna Waszakowa

JUBILEUSZ PROFESORA KRZYSZTOFA WROCŁAWSKIEGO

Akademickie lato 2009 na Uniwersytecie Warszawskim rozpoczęło się ważną dla slawistów uroczystością: w dniu 1 lipca w sali Świętych Cyryla i Metodego w Instytucie Sławistyki Zachodniej i Południowej UW licznie zgromadzili się koledzy, współpracownicy i uczniowie Profesora Krzysztofa Wrocławskiego, by wspólnie świętować jego jubileusz siedemdziesięciolecia. Bezpośrednim ku temu powodem była promocja poświęconej mu książki *Bunt tradycji – tradycja buntu* (Warszawa 2008), zredagowanej przez dwie niegdyś uczennice, a dziś współpracownice Jubilata – Magdalenę Bogusławską i Grażynę Szwat-Gylybową.

Licznie przybyli zwłaszcza slawiści południowi i zachodni, z macierzystego Instytutu Sławistyki UW oraz z Instytutu Sławistyki PAN (d. Instytutu Słowianoznawstwa), ale obecność swą zaznaczyli także slawiści zajmujący się głównie problematyką wschodniosłowiańską i polonistyczną. Jubileusz Profesora Wrocławskiego zbiegł się w czasie z analogicznym świętem jego kolegi językoznawcy prof. Włodzimierza Pianki, podobnie jak Krzysztof Wrocławski, kojarzonego w pierwszym rzędzie z naukowymi zainteresowaniami macedonistycznymi, choć obaj panowie swymi badaniami obejmują także obszary daleko poza Macedonię i macedonistykę wykraczającą.

Jak już wspomniano wyżej, bohaterem spotkania był nie tylko jubilat, ale i poświęcona mu książka – opasy, ponad czterystustronicowy tom, zawierający około 30 tekstów slawistów

polskich i zagranicznych, pogrupowanych tematycznie w 6 rozdziałów, których tytuły dają przedsmak tematycznej rozpiętości książki, nawiązującej do wielowątkowej twórczości naukowej Krzysztofa Wrocławskiego: *Tropem folkloru, Powiedziane – zapisane, Tożsamość i rewolucje, Miejsca utracone – miejsca odnalezione, W kręgu idei, Od demonologii ludowej do gotycyzmu*. Ponadto w tomie znajdujemy wiele informacji o samym jubilate: bibliografię jego prac naukowych (ponad 150 pozycji), listę wypromowanych magistrów (blisko 120, pierwszy równo 30 lat temu) i doktorów (7) i wreszcie – szczególnie interesujący – obszerny wywiad przeprowadzony z Profesorem przez obie redaktorki.

Obszar aktywności badawczej Krzysztofa Wrocławskiego jest rozległy – obejmuje folklor i kulturoznawstwo słowiańskie, w swoich licznych przejawach tradycyjnej kultury ludowej i współczesnej kultury popularnej, a także dzieje literatur Słowian południowych oraz historię kontaktów kulturowych polsko-południowsłowiańskich. Jednak, jak sam stwierdza w otwierającym Księgę wywiadzie, czuje się on przede wszystkim folklorystą, slawistą i komparatystą. Jako folklorysta łączy zaś empirię z teorią, ma bogate doświadczenia w pracy terenowej (zwłaszcza w Macedonii, ale także w Polsce), a jednocześnie bliska mu jest perspektywa teorii folkloru. Jest przy tym obrońcą wartości tradycyjnej folklorystyki, w czym – jak mówi – wspiera go bogate doświadczenie komparatystyczne.

Ważnym wątkiem akademickiej działalności Jubilata była i jest też praca dydaktyczna – na macierzystym Uniwersytecie Warszawskim i na Uniwersytecie w Skopiu w Macedonii,